

in od kar je ta odtegnila Srbiji svojo podporo, pada milanovsko kraljestvo vedno globlje in globlje.

Turčija se je zapletla v jako oster konflikt z Zedinjenimi državami severnoameriškimi. Slednji groze Turčiji z vojno in obetajo, da pošljejo svojo mornarico bombardirat Carigrad.

Vojna v južni Afriki — V zadnjem času je prišlo na južnoafriškem bojišču na raznih krajih do manjših prask. Zmagali so zdaj Buri zdaj Angleži, vendar pa te praske niso posebnega pomena, zlasti ne odločilnega. Buri se močno trudijo, da bi zavzeli oblegani Wepener, toda doslej se jim to ni posrečilo, dasi se tudi Angležem ni posrečilo, pregnati oblegovalce, čeprav so proti njim poslali prav znatne čete. Buri so tudi v Natalu postali ofenzivni. Naskočili so Elands-laagte, kjer so pred meseci že enkrat sijajno zmagali, toda to pot jim sreča ni bila posebno mila. Prizadeli so Angležem sicer znatne izgube, a tudi sami so močno trpeli in povrh je temu padel njih ugledni general Luka Majer. Zdaj se poroča iz Londona, da je maršal Roberts začel z vso armado tretjo kampanjo, ki ima namen, pregnati Bure popolnoma iz Oranje države. V to svrho hoče od severa in od juga zajeti kacic 10 000 mož broječo bursko armado. V prihodnjih dneh bomo torej čuli zanimivih vesti iz južne Afrike. Bog daj Burom srečo.

Obrtni muzej v Gorici.

Marljivo delujoče „Trgovsko in obrtno društvo v Gorici“ se je odločilo za jako hvalevreden korak, ki utegne slovensko obrtnost na Goriškem prav znatno povzdigniti. Sklenilo je namreč, ustanoviti v Goriškem mestu obrtni muzej.

Odbor „Trgovskega in obrtnega društva“ je za ta muzej določil naslednja pravila:

§ 1. Obrtni muzej uredi in upravlja „Trgovsko in obrtno društvo za Goriško“ s sedežem v Gorici temeljem § 2. svojih pravil.

§ 2. Namen „Obrtnega muzeja“ v Gorici je:

A) pospeševati našo domačo malo obrt s tem:

a) da daje malim obrtnikom priliko, z razstavljanjem njegovih izdelkov pokazati, kaj zmorejo;

b) da občinstvo vidi, da je tudi naša mala obrt vredna vsega zaupanja;

B) pokazati razvitek naše domače male obrti s tem:

a) da vzdržuje razstavo vzornih izdelkov, katere v to svrho kupuje od naših domačih malih obrtnikov.

§ 3. Obrtni muzej se vzdržuje:

a) s podporo „Trgovskega in obrtnega društva za Goriško“, katero določa od leta do leta občni zbor;

b) s podporo dežele, trgovske in obrtne zbornice v Gorici in države;

c) s podporo raznih obrtništvu naklonjenih korporacij;

d) z darovi posameznih prijateljev male obrti.

§ 4. Obrtni muzej je, in ostaja, last „Trgovskega in obrtnega društva za Goriško“.

Navedli smo ta pravila zategadelj, ker služijo lahko kot vzorec, ako bi še kje drugje, recimo na Kranjskem, hoteli v manjših mestih ustanoviti take obrtne muzeje. To bi bilo toplo priporočati.

Kakor znano, se bo deželni muzej kranjski popolnoma reorganiziral in plačuje v to svrho država že več let precej znatne svote. S to reorganizacijo se ustvari obrtni muzej v večjem slogu. Ker pa bo direktno korist imelo od njega vendar samo ali vsaj v prvi vrsti ljubljansko mesto, bi morda kazalo, v manjših mestih po deželi ustanoviti obrtne muzeje po vzoru goriškega. Ti muzeji bi bili lahko v zvezi z ljubljanskim muzejem, kjer bi imeli zaslombo in od koder bi lahko dobivali vsakovrstne podpore.

Zdi se nam, da je ta misel vredna, da bi jo uvaževali prijatelji obrtništva.

A. H.

Obrtnijske raznoterosti.

Za kako dolgo se je zavarovati? Važno razsodbo z ozirom na zavarovanje je bilo te dni čitati v časopisih, katero je pa razglasil najvišji sodni dvor. Stvar je ta-le: Izvestaa dunajska zavarovalnica je tožila nekega gospoda, kateri se je zavaroval pri nji za 50.000 K, da še plača 501 K 36 vin., ker je plačal še-le tri četrtletne obroke, daljše plačanje pa ustavil, ker ni hotel biti daljše zavarovan. Zavarovalnica je naglašala, dani prenehati, kadarkoli bi se ljubilo, temveč, da mora biti zavarovanec zavarovan z ozirom na podpisano pogodbo polni dve leti. Toženec je pa trdil, da je zavarovalnemu agentu izrecno rekel, da bode tako dolgo plačeval, kolikor časa bode hotel biti zavarovan. Okrožna sodnija je zavrnila tožbo zavarovalnice iz vzroka, da v pravilih ni najti določbe, da bi moral zavarovanec biti zavarovan vsaj 2 leti. Deželna sodnija, kamor se je zavarovalnica pritožila proti razsodbi okrožne sodnije, je pa zrušila razsodbo te ter dala prav zavarovalnici, češ, da je pri zavarovalnicah v obče pravilo, da se plačuje polni 2 leti. Zavarovanec se je proti temu pritožil na najvišji sodni dvor, kot na poslednjo instanco, katera je pa zrušila razpravo deželne sodnije ter definitivno zavrnila tožbo zavarovalnice iz baš istih razlogov kot okrožna sodnija. In take se je izrekla najvišja sodnijska oblast, da ima zavarovanec popolno svobodo, porušiti pogodbo z ozirom na zavarovanje, kadarkoli hoče.

Bosenski paviljon na pariški svetovni razstavi. Na Veliko nedeljo je bila otvorjena pariška svetovna razstava, katera bode pač najinteresantnejša vseh dosedanjih razstav. Na tej razstavi bode ta zastopani tudi Bosna in Hercegovina na uprav originalen način. Že vnanost bosenskega razstavnega paviljona govori o ljubki izvirnosti istega. Paviljon stoji na pobrnju Zène „Quai d'Orsay“ med pavilionoma — Avstrije in Ogerske, ter zavzema prostora 720 □ metrov. Paviljon predstavlja bosensko bivališče, t. j. veliko osrednje poslopje, okoli katerega je navrščenih več malih poslopij ali „Dučanij“. Čez vse poslopje se prostira velika lopa „Kula“, katere nadstrešje sega daleč čez. V jedru poslopja je ogromna s steklom prekrita dvorana, v kateri se nahajajo razstavljene stvari in predočuje natančno podobo notranjščine kake odlične bosenske hiše. Pod predstrešjem bodo pristni bosenski delavci izdelovali razne izdelke domače bosenske industrije. V notranjem poslopiju na dvorišču bodo pristne Bosnakinje izdelovale pregrinjala in fès-e (čepice). Na raznih stenah paviljona je videti originalnih slik iz bosenskega narodnega življenja in podobe iz romantične prirode bosenske domovine. Tudi izkopanine iz pradavne bosenske preteklosti, iz kamenite in bronaste dobe so izložene na razgled, poleg tega razna dela novejšega narodnega obrtnega napredka in orožje. Iz pritličja paviljona vodijo stopnice v gorenji del, kjer je videti izdelke bosenskega kmetijstva. V paviljonu sta izvirna bosenska restavracija in „kavarna“ z

izvirno bosensko postrežbo. Nadalje je izloženo vse bosensko živalstvo, divjačine v naravni podobi in naposled dokazi rudniškega bogastva Bosne. Okoli paviljona se prostira izviren bosenski vrt z zanimivim cvetjem in rastlinstvom. — Ta paviljon je eden najinteresantnejših na vsej pariški razstavi!

Kmetijstvo.

Izbera trt za obnovitev vinogradov,

Ako si v naši ožji domovini ogledamo dozdej napravljene nove vinograde s cepljenimi ameriškimi trtami, opazili bomo sicer marsikaj dobrega, prišli pa bomo tudi do neprijetnega spoznanja, da se pri izberi in številu posajenih sort dostikrat ni postopalo s potrebno zvedenostjo. Zlasti v zadnjem oziru storila se je večkrat napaka, da se je posadilo ne le prikladnih, ampak tudi preveč sort, brez premisleka, koliko težavnosti nastanejo iz tega pri obdelovanju dotičnega vinograda in ravnanju s pridelanim vinom. Različne sorte trt zahtevajo ne le različnih vremenskih in zemljinskih razmer, temveč tudi različen način obrezovanja in vzgoje, kojim zahtevkom se mora ustreči, da bo rast in obrodek trt dovoljen. Grozdje različnih trt tudi največ raznočasno zori, treba ga je posebej obirati. Le sorodne sorte, pa tudi ne vselej, kakor tudi nekoliko pa malo drugih sort jednači se v omenjenem oziru; največ pa se zgodi kakor gori povedano.

Ako pomislimo, kako težko je pri naših viničarjih odpraviti stare napačne navade, in jih na pr. naučiti boljše rezatve in vzgoje trt, tedaj mora vsak razumnik spoznati, da bo v obče nemogoče, z raznimi trtami ravnati tako, kakor je njih naravi primerno. Posajene trte se v takih slučajih vzgojujejo vse po istem načinu, ki je sicer eni sorti morda prikladen, a drugim gotovo ne ugaja. Nepovoljna rodovitost, premočna ali preslaba rast lesa itd. so nasledki takega ravnanja, ki pa se dostikrat neopravičeno pripisuje sorti in cenitvi. Neuspeha je seveda dostikrat kriva tudi dotičnemu kraju neprikladna sorta.

Trgatev ob različnem času zorečih in proti gnjilobi nejednako odpornih sort je obtežena; v tem, ko je ono sorto radi naprejšnje zoritve in nagnjenja do gnitja že treba zbirati, še druge niso dovolj dozorele in trgatev se mora prekiniti. Navadno si ljudje tega truda ne prizadejejo in potrgajo vse grozdje, ko je le del tistega dozorel in začel gniti. Tako je na pr. z vinogradi, v katerih raste belina poleg šipona (mozlavine); belina začne gniti, v tem ko šipon še davno ni zrel za trgatev. Ali vkljub temu prične se s trgatvijo in potrga se vse, da se le več nabere. Tako pa se dobi mošt, ki ima v sebi malo cukra, pa veliko kisline, ki torej nikakor ni tako dober, kakor bi se mogel v dotični legi pridelati.

Vinograd, obsajen z večim številom sort, bo dajal zalogo raznih vin, ki pa se morajo čista ohraniti le tedaj, ako je njih množina dovolj velika; iz malih vinogradov pa to radi premale množine ne bo mogoče, in moralo

se bo ali že ob trgatvi ali pozneje vse skupaj dejati. S tem pa zabredemo zopet v staro napako mešanega nasada, kateri ne daje nikdar boljših vin določenega svojstva.

Vinogradnik ima v prvem slučaju sicer zanimivo zalogo raznih vin, katerih pa radi velike razlike njih svojstva ne bo lahko prodal. Sicer mi bode kedo oporekal, češ, kdor ima raznovrstnega blaga, more vsakomur posreči, ali pri vinski kupčiji na debelo to ni tako, in le tisti vinogradnik bode tovarnikom in krčmarjem lahko prodajal vino, ki ima od ene ali dveh, znabiti še od treh sort veliko in različne kvalitete. Ako si ogledamo vinorodne kraje, kakor Renski okraj, Mozelo, Renski Palatinat in Rensko Hesensko z zelo razvitim vinogradstvom in vinsko kupčijo, našli bomo v prvih dveh skoro sam drobni rizlec (graževino), v zadnjih dveh pa zelenčec (zeleni silvanec). Te sorti sta podlaga ondotnemu vinogradstvu, druge so skoro brez pomena in nimajo na vinsko kupčijo nikakega vpliva. V taki omejitvi obstoji moč ondotnega vinogradnika, kateri nizke, srednje in visoke lege z enotnimi ali različnimi zemljinami obsadi z eno, ali k večjemu z dvema sortama, ki se dasta v potrebnem slučaju dobro med sabo pomešati, kakor na pr. rizlec in zelenčec, in dobi radi tega v vinski kupčiji zanesljivega kupca, kajti ta kupi blago, katero more dobro izkoristiti. Vinotržec mora ozir jemati na svoje odjemalce, kateri želijo vedno jednako vino brez ozira na letino, on je torej primoran kupovati vina, s katerimi more vstrezati tem željam. Ako oddaja vinogradnik vedno jednako okusno vino v raznih kvalitetah in po razni ceni, potem dobi odjemalce in jih ohrani, kar se mu nikoli ne posreči, ako ima več različnih sort vina. Sajenje malega števila sort omogoči priprostejše obdelovanje vinogradov in lažje ravnanje z vinom; tako so tekom časa nastala v tem oziru trdna načela in tako je bilo mogoče, da sta se vinogradstvo in vinska kupčija v omenjenih krajih povzpela do tolike popolnosti, da morejo drugim vinskim krajem biti v zgled.

Posnemajmo te kraje in sadimo tudi le malo, v dotičnem kraju v tem ali onem oziru najbolj ugaajoče sorte. Sedaj, ko velja, z velikim trudom in precejšnjimi stroški obnoviti naše opustošene vinograde, morali bi se varovati starih napak ter opustiti mešan nasad in obilost sort, ker s tem se ne da nič prida doseči.

Katere sorte pa naj sadimo?

Določenega odgovora na to ni mogoče dati; zavisno je to od kraja ter tamkaj se nahajajočih vremenskih, zemljinskih in gospodarskih razmer. Kar se tiče teh zadnjih (gospodarskih) razmer, prišlo bo tukaj v poštev, ali se hočejo uporabiti take sorte, ki dajo veliko, akoravno slabšega vina, ali pa take, s katerimi se hoče pridelovati posebno dobro vino. Pri takem presojevanju se naj v prvi vrsti ozir jemlje na sorte, ki se v dotičnem kraju že od nekdanj sadijo in se naj izmed tistih izberejo najboljše in zlasti take, ki dajo vinom tistega kraja značaj; tako je bilo na pr. napačno, ako bi v ormužkem, ljutomerskem in radgonskem okraju opustili moslavino